

EXL/6/32/8

INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO
UNIVERZE V LJUBLJANI

Borut Ingolič

RAZPOREDITEV KMETIJSKIH POVRŠIN IN NJIHOVA IZRABA V SLOVENIJI

1966

Borut Ingolič

RAZPOREDITEV KMETIJSKIH POVRŠIN IN NJIHOVA IZRABA V SLOVENIJI

P r e d g o v o r

V elaboratu "Razporeditev kmetijskih površin in njihova izraba" sem skušal osvetliti v prvi vrsti najznačilnejše elemente in značilnosti kmetijske izrabe tal v Sloveniji. Že v začetku naj poudarim, da ni namen študije dokončno prikazati in do kraja osvetliti nekatere probleme, ampak je njen namen, da jih odkrije in prikaže v taki meri, da bodo lahko kasneje služili kot osnova za nadaljnje raziskave in ^{lahko} hkrati že tudi ena od osnov za nadaljnje načrtovanje.

V veliki meri sem se naslonil na podatke Zavoda SRS za statistiko, obenem pa tudi na študije, ki obravnavajo podobno tematiko. Podatki, ki sem jih dobil na "Statistiki", so v veliki meri zbrani in obdelani po upravnih občinah SRS Slovenije. Opozoriti moram, da nastopajo pri tako grobem zbiru in obravnavi podatkov razmeroma velike anomalije, saj obsegajo upravni teritoriji Slovenije različna področja, ki se med seboj razlikujejo tako po naravnih kakor tudi po družbeno ekonomskih vzrokih. Zaradi kratkega roka izdelave in razmeroma skopih finančnih sredstev, predvsem pa zaradi pomanjkljivih statističnih podatkov (mного boljše in primernejše bi bili podatki za manjše teritorije vsaj za posamezne katastrske občine), sem se moral nasloniti na podatke, ki so zbrani po posameznih upravnih občinah SR Slovenije. Toda tudi že ti grobi podatki nam odkrivajo raznolikost slovenske pokrajine, ter se ob njihovi predvsem kartografski obdelavi izluščijo različna agrarno gospodarska področja in pokrajine Slovenije, ki so se in se še izoblikujejo v naravno pa tudi družbeno različnih pogojih.

Prirodni pogoji za kmetijstvo v S R S l o v e n i j i

Reliefne, klimatske in pedološke razmere v Sloveniji so dokaj neugodne za kmetijsko izrabo tal. Pravilneje, neugodne so predvsem za poljedelstvo, medtem ko so za živinorejo mnogo boljše, dobre ali celo zelo dobre pa so za razvoj gozda in gozdarstva. V Sloveniji zavzemajo večino površja hriboviti, gričevnati predeli, visoke planote in nerodovitne skalne gore. Ravnega sveta je malo in to predvsem takega, ki bi bil primeren za moderno poljedelsko obdelavo.

Velik del slovenskega ozemlja sestavljata apnenec in dolomit. Na takih predelih se uveljavlja zakrasevanje, ki v veliki meri onemogoči poljedelsko obdelavo. Tu se je skrčilo poljedelstvo le na tista področja, ali bolje rečeno, tiste koščke zemlje, kjer se je nabralo dovolj prepereline. V ostalih predelih Slovenije so znatni deleži ravnega sveta vlažni in močvirni ter tako neprikladni za poljedelsko obdelavo in sposobni le za travnike in pašnike. Velik del našega ozemlja (v mislih imam raven svet) je podvržen tudi povodnjim. To niso samo področja ob večjih rekah, ampak tudi mnoge manjše doline zarezane v naš hribovit in gričevnat svet.

V Sloveniji prevladujejo v pretežni meri podzolna (pepel-nato siva) tla, ki se javljajo skoraj v vseh predelih Slovenije. Poleg podzola so pogoste še rjave in rumene prsti. Te vrste prsti najdemo predvsem v nižinskih predelih Slovenije. Pogosta je še tako zvana rdeča prst, ki je največ v primorskih pokrajinah, obilo pa je tudi na Notranjskem, Beli Krajini in osrednji Dolenjski. Poleg že omenjenih glavnih tipov prsti naletimo v Sloveniji še na večje število različnih prsti, od katerih pa nobena ni posebno ugodna za poljedelstvo obdelavo.

Tako kakor pedološke tudi klimatske razmere v Sloveniji niso najbolj primerne za poljedelstvo, čeprav jih ne moremo prištevati k izredno slabim. Padavin je v Sloveniji obilo, pogostokrat celo preveč in to predvsem v pomladanskem času, torej času

klitja in cvetja. Tudi razporeditev temperatur za kmetijstvo ni najbolj ugodna. Pozne in ne redke spomladne slane in nemalokrat tudi pozen ali zgoden sneg povzročajo v pomladanskem in jesenskem času občutne škode, ali pa preprečujejo in omejujejo gojitev nekaterih kultur. Zavedati se namreč moramo, da leži Slovenija na podnebno zelo spremenljivem področju in ta spremenljivost je taka, da povzroča več škode kot koristi in je zato pri nas tako imenovani riziko v kmetijstvu zelo velik.

R a z v o j k m e t i j s t v a v S l o v e n i j i

V tem poglavju bom skušal na kratko nakazati nekatere razvojne stopnje kmetijstva v Sloveniji in jih osvetliti z nekaterimi starejšimi statističnimi podatki, ki naj služijo kot primerjava današnjega stanja.

V dobi fevdalnega gospodarstva in tedanjega družbenega reda je imel kmetijski proizvajalec zaradi majhne obljudenosti razmera velike površine zemlje. na razpoelago. Naraščajoče prebivalstvo je krčilo sprva gozdne površine na ravnih nižinskih tleh, kasneje pa je poselitev in z njim povezano krčenje gozdov zajelo tudi hribovita in gorata področja. S sekanjem gozdov se je širilo tudi ozemlje, sposobno za obdelavo in pašo živine. S prenehanjem krčenja gozdov in glavnega vala poselitve, predvsem pa z nastajanjem in rastjo trgov in mest ter z nastajanjem novih neagrarnih poklicev (ustanavljanje manufaktur, itd.) se je začel del naraščajočega prebivalstva odseljevati iz agrarnih jeder, del pa je ostajal na vasi kot kmečki proletarijat. Preostalo prebivalstvo, skoraj večinoma brez zemlje (kočarji), je koncem 17. in v začetku 18. stoletja dobilo nekaj zemlje na srenskih pašnikih ali celo na površinah, ki so bile pod gozdom. Kočarji so ob pomanjkanju s obdelovalne površine spreminjali dodeljeno, do tedaj za poljedelsko obdelavo neinteresantno zemljo, v njive in travnike. Ob takem ne majhnem spreminjanju do tedaj večinoma pašnih površin, se je v precejšnji meri povečal delež njiv. Z nadaljnjim razvojem družbe in naraščanjem prebivalstva se je kmečko prebivalstvo še močneje diferenciralo. Tako imamo med obema vojnoma skoraj na isti kulturni površini dvakrat ali trikrat več kmetijskih proizvajalcev, ki pripadajo dvem, trem ali celo večim socialno-posestnim

grupam.

Prvi dokaj zanesljivi popis prebivalstva, na katerega se lahko vsaj delno naslonimo, je bil l.1890. Po njem znaša delež kmečkega prebivalstva za sedanji teritorij SR Slovenije 76,3% ali preko 2/3 celotnega prebivalstva. Verjetno je, da je ob tem popisu delež kmetijskega prebivalstva v Sloveniji dosegel svoj vrhunec, saj od takrat dalje beležimo konstantno nazadovanje kmetijskega prebivalstva. V nadaljnjih sedemdesetih letih se je namreč kmetijsko prebivalstvo, oziroma njegov delež zmanjšal za več kot 2/3, tako da obsega l.1960 le 32,3% od celotnega števila prebivalstva Slovenije. Po rekonstrukciji števila prebivalstva za današnje ozemlje SR Slovenije nam padec števila kmetijskega prebivalstva nazorno prikazuje naslednja tabela:

Leto	absolutno število kmetijskega prebiv. v tisočih	%	padec v %
1890	915	915 76,3	
1900	907	74,2	2,0
1931	822	61,4	12,9
1948	704	50,6	10,8
1953	622	42,4	8,2
1961	513	32,3	10,1

Razdelitev ozemlja Slovenije na zemljiške kategorije se je izoblikovala, pri nas kakor tudi drugod po Evropi skozi stoletja. Glavni val kolonizacije se je zaključil koncem 15., v začetku 16.stol. Obenem se je v veliki meri zaključilo tudi krčenje gozdnih površin. Od te dobe se gozdne površine na račun obdelovalnih mnogo počasneje zmanjšujejo, v zadnjem obdobju pa celo naraščajo. Posamezni statistični podatki o zemljiških kategorijah se sicer iz leta v leto spreminjajo, toda v veliki meri na račun "statističnih" kakor dejanskih vzrokov. Ti podatki nudijo le osnoven okvir, da lahko letno primerjamo kolebanja in spreminjanja posameznih deležev zemljiških kategorij. Za področje SR Slovenije segajo uradni statistični podatki do l.1871, torej za dobo 95 let nazaj. Statistični podatki o zemljiških kategorijah so zaradi

obeh svetovnih vojn dvakrat prekinjeni. Žal, sem za starejše obdobje dobil podatke le za tiste površine, ki so bile pod njivami, toda tudi že to nam lahko služi za grobo primerjavo pri nadaljnjem izvajanju. Iz tabele, ki nam prikazuje večanje njivskih površin za nekatera obdobja, je razvidno, da so se njivske površine tedanjih pokrajin Spodnje Štajerske, Kranjske in Primorske, katerih obseg se le delno ujema z današnjim ozemljem SR Slovenije, povečale v 42 letih za 5% ali za 40.000 ha in to od 259.000 ha na 299.000 ha.

Tabela:

leto	njivskih površin v ha	absoluten porast	% porasta
1871	259.339		
1880	279.382	20.043	7.7
1889	295.188	15.806	5,6
1911	298.658	3.770	1.1
1913	298.667	9	-

V letu 1900 je bila razporeditev zemljiških kultur v Sloveniji naslednja: njivske površine so obsegale 17,1%, vrtovi 1%, vinogradi 2%, travniki 15,1%, pašniki 17%, gozd 41,6% in nerodovitne površine 5,5%. Leta 1900 je bilo torej 52,9% zemlje v Sloveniji pod kmetijskimi površinami (k kmetijskim površinam prištevamo: njive, vrtove, travnike, pašnike, vinograde in sadovnjake. Pri tem popisu je delež površin, ki so porasle s sadovnjaki, prištet k travniškim površinam. Leta 1951 pa zavzemajo v Sloveniji zemljiške kulturne kategorije naslednje deleže površin: njive in vrtovi 13,6%, sadovnjaki 1,1%, vinogradi 1,1%, travniki 11,8%, pašniki 20,4%, gozdovi 44,9% in nerodovitne površine 7,1%. Skupaj zavzemajo torej kmetijske površine 48% od celotne površine Slovenije. L. 1960 je gozd prekrival 47,3%, kmetijske površine 46,1%, nerodovitno zemljišče pa je obsegalo 6,5% od celotnega ozemlja Slovenije. Iz zgoraj navedenih podatkov je opazno krčenje deleža kmetijskih površin (zmanjšale so se za 6,9%) in večanje gozdnih (porast za 5,7%). Razvidno je tudi, da so se razmere med posameznimi zemljiškimi kategorijami dejansko le malo spreminjale.

Razlike, ki so razvidne iz števil, so predvsem odraz teritorialnih spreminjanj slovenskega ozemlja. Jasno se kaže, da je bil v preteklosti delež obdelovalne površine razmeroma majhen, kar še bolj poudarja njen prehodni, oziroma že gorski značaj. Toda kljub temu, (tako majhna spreminjanja) moramo jemati statistične podatke bolj rezervirano, kajti kataster in statistična služba ne beleži dovolj točno in sproti vseh spreminjanj zemljiških kategorij. Kmetijske površine se dejansko posebno v novem času dosti hitreje zmanjšujejo, kakor nam to izkazuje statistika in kataster. V hribovitih predelih, kjer ni mogoče zaradi prevelike strmine strojna obdelava, se opuščajo njive. Pomanjkanje kmečke delovne sile (predvsem mlade) je povzročilo opuščanje tudi tistih njivskih površin, kjer je v hribih ali na ravnini možna strojna obdelava. V visokogorskem svetu se prav tako zaradi pomanjkanja delovne sile zaraščajo pašne površine.

V tem grobem pregledu sem skušal opozoriti le na nekatere posebnosti razvoja kmetijstva v Sloveniji, saj je tudi namen, da ostane zgodovinsko ozadje pri našem nadaljnjem prikazovanju le fragmentarno.

Razporeditev kmetijskih, gozdnih in nerodovitnih površin v Sloveniji

V nadaljnji obravnavi bi rad prikazal razširjenost deleža posameznih površin v Sloveniji. Njive, vrtovi, vinogradi, sadovnjaki, travniki in pašniki, nam predstavljajo kmetijske površine. V gozdne površine je zajeto vse ozemlje, ki je poraslo z gozdom, v kategorijo nerodovitnih površin pa spada vse tisto ozemlje, ki ni sposobno za kakršnokoli kmetijsko izrabo in tudi ni poraslo z gozdom.

V Sloveniji zavzemajo kmetijske površine 908.161 ha ali 44,9% celotne površine. Gozd prekriva 987.131 ha ali 48,7% ozemlja Slovenije, nerodovitega sveta pa je v Sloveniji 129.993 ha, ali 6,4%. Ker prištevamo Slovenijo h goratim deželam, je razmerje med posameznimi površinami razmeroma ugodno, toda podrobnejši pregled razporeditve površin in njihovih deležev nam kaže dokaj drugačno - manj ugodno sliko.

Slovenija ni homogena enota. Na njenem prostoru se poleg manjših prepletajo tri geografska področja: panonsko, dinarsko in alpsko s svojimi prehodi, saj se n.pr. na tako majhnem ozemlju kot je Goriška, stikajo oziroma prehajajo eden v drugega kar štiri različna geografska področja (alpsko, predalpsko, brdovito in ~~na~~ kraško - planote, nižine), katera vsaka posebej ustvarja posebne pogoje za kmetijsko izrabo tal.

Reliefna raznolikost in razgibanost Slovenije le malokje dovoljuje večje komplekse (cca 56% zemlje je v strmih svetih) kmetijskih površin. Obsežnejša področja ravnega sveta so le v kotlinah, večjih rečnih dolinah in na subpanonskem obrobju. ~~Na~~ Karta razporeditve kmetijskih, gozdnih in nerodovitnih površin v Sloveniji nam nazorno prikazuje močno razkisanost kmetijskih površin. Čeprav je delež 44,9% kmet. površin za Slovenijo razmeroma ugoden, so razlike le-teh po posameznih upravnih enotah velike (tabela: Razmerje med kmetijskimi, gozdnimi in nerodovitnimi površinami po upravnih e občinah SR Slovenije). Delež kmetijskih površin je najnižji v tistih občinah, katerih teritoriji segajo v naše visokogorske področje: Jesenice 18%, Mozirje 24,7%, Tržič 26%, Ravne na Koroškem 22,1%, ali pa obsega njihovo področje le ozke rečne doline: Radlje ob Dravi 27,2%, Litija 32,8%, Škofja Loka 33,3%. V ostalih občinah je delež kmetijskih površin le nekoliko pod ali nad deležem kmetijskih površin celotne Slovenije. Občutno pa se poveča v gornjskih občinah in občinah, ki segajo s svojim ozemljem v subpanonsko obrobje. Take občine so n.pr. : Koper 65,9%, Piran 66,8%, Izola 70,2% ali Gornja Radgona 68,9%, Lenart 67,9%, Lendava 71,9%, Ljutomer 71,6%, Murska Sobota 66,7%, Ormož 65,1% in Ptuj 64,7%.

Delež 48,7% gozdnih površin Slovenije presegajo predvsem tiste upravne enote, katerih ozemlje obsega visoke planote in obsežnejša gozdna področja kot so Pohorje, Kobanskò, Posavsko hribovje, Kočevski Rog, Gorjanci, Idrijske, Trnovske, Notranjske in druge planote. V teh občinah presegajo gozdne površine 60% celotne površine posamezne upravne enote. Tu so kmetijske površine pretežno v nižinskem svetu, kjer pa v višjih predelih zavzemajo obsežnejša ozemlja, jim njihov delež zvišujejo le pašne površine. Čeprav v večini ostalih občin 33 od 56 upravnih enot presega delež gozdnih površin slovenskega, močneje izstopajo naslednje

občine: Kočevje in Litija 63,2%, Škofja Loka 63,3%, Tržič 65,2%, Zagorje ob Savi 60,1%, Radlje ob Dravi 69,4%, Slovenj Gradec 65,2%, in Ravne na Koroškem 64,6%. Zgoraj omenjene upravne enote beležijo tako visok delež gozdnih površin prav zato, ker njihovi teritoriji zavzemajo v večji meri prej navedena gozdna področja Slovenije. Nizek delež gozda zasledimo v občinah Piran 18%, Izola 21,1%, Koper 27,5%, Radgona 26,9%, Lenart 28,2%, Lendava 20,6%, Ljutomer 22,2% in Murska Sobota 28,2%. V teh občinah, ki obsegajo ali obsežnejše ravninske predele Slovenije, ali pa njihovo ozemlje posega v primorsko področje, je zaradi naravnih, predvsem pa antropogenih činiteljev ohranjeno najmanj gozda. V Sloveniji imamo torej predvsem dve veliki gozdni področji: alpsko in dinarsko. Toda poleg teh dveh je obilo gozda tudi v hribovitih pokrajinah ali celo na ravninskih tleh, saj je delež 48,7% gozdne površine, ki ga izkazujejo statistični podatki za leto 1964, razmeroma visok.

V skupino "nerodovitno" sem zajel poleg dejanskih nerodovitnih zemljišč (skalne gore, kraške goličave, vode, pozidane površine, ceste, pota, itd.) tudi tiste dele našega ozemlja, ki jih statistika uvršča v posebno skupino pod oznako "ribniki, močvirja, trstičja".

Povsem nerodovitnih tal je v Sloveniji razmeroma malo, neplodnih je le 129.993 ha ali 6,4% celotne površine Slovenije. Večji predeli nerodovitnega sveta so v alpskih, dinarskih, karavanških in deloma tudi skalnih kraških področjih. Občine Mozirje 16,2%, Tolmin 22,7%, Jesenice 31,1%, Radovljica 14,9%, ki leže na območju teh pokrajinskih planot, izkazujejo absolutno in relativno največji delež nerodovitnih zemljišč. Manjši predeli nerodovitnega sveta pa pripadajo, kot sem že omenil, v veliki meri pozidanim in ne za komunikacijske potrebe porabljenim površinam. Toda zavedati se moramo, da je marsikdo zemljišče, ki ga statistični podatki uvrščajo v kmetijske ali gozdne površine, le malo različno od popolnoma nerodovitnega, kot so n.pr. dokaj obsežna področja kraških pašnikov, ki so prekrita le z bomo travo, grmovjem ali krmežljavim gozdom. Statistični podatki ne beležijo tudi površin, kot so socialne ledine, opuščene njive ali z grmovjem zaraščeni pašniki. Vse te površine, ki jih kataster in statistična služba prišteva k kmetijskim površinam, so dejansko nerodovite, sa

saj nima prebivalstvo od njih nikakršne koristi.

Še enkrat naj poudarim, da se v izrabi tal Slovenije v veliki meri odraža njena reliefna razgibanost ter njena klimatska in pedološka pestrost, ne nazadnje pa tudi njen družbeni razvoj v preteklosti in posebno še danes. V pojasnilo naj navedem le nekaj podatkov. L.1951, ko LR Sloveniji še ni bilo priključeno tedanje svobodno tržaško ozemlje, je njeno površje obsegalo 1,946.470 ha. Od tega je na kmetijske površine odpadlo 959.637 ha ali 49,3% celotne površine. Z gozdom je bilo prekrita 853.856 ha ali 43,9% površja, nerodovitni svet pa je zajemal 132.977 ha ali 6,8%. Po priključitvi primorskih krajev se je površina Slovenije povečala za 4,1% ali 79.028 ha. Tako nam statistični podatki izkazujejo za leto 1960 naslednje stanje: celotna površina Slovenije obsega 2,025.498 ha, od tega odpade na kmetijske površine 934.456 ha ali 46,1%, na gozdne 958.463 ali 47,3% in na nerodovite površine 132.534 ali 6,5%. Če primerjamo naslednje podatke, torej podatke leta 1951 in 1961 z današnjimi, oziroma s podatki iz leta 1964, vidimo, da kažejo kmetijske in nerodovite površine konstanten padec, gozdne površine pa stalen porast. Od leta 1951 do leta 1964, torej v dobi 13 let so se zmanjšale kmetijske površine kar za 51.476 ha ali 5,4%, nerodovite površine za 2.984 ali 2,2%, medtem ko so gozdne površine porasle za 15,6% ali 133.275 ha. Že ti skupni podatki nam dajo jasen pogled v spreminjanje in medsebojne odnose posameznih površin v Sloveniji, ki je predvsem odraz družbenega in ekonomskega razvoja naše dežele. Z vsesplošnim razvojem in posebno s pospešenim razvojem nekaterih nekmetijskih panog se pri velikem delu prebivalstva zmanjšuje interes in skrb za zemljo, opuščajo se prevsem odročne obdelovalne pa tudi pašne površine, ki se predvsem v višjih legah polagoma, a stalno zaraščajo z gozdom. Z gradnjo novih industrijskih objektov, novih cest in naglim širjenjem urbanih pozidanih površin se krčijo površine, sposobne za kmetijsko izrabo in to se krčijo mnogo hitreje, kakor uspevamo z različnimi tehničnimi posegi izboljšati do sedaj skoraj ali popolnoma nerodovita zemljišča. Nenačrtna zazidava v okolici večjih mest pa tudi na samem podeželju že sedaj otežkoča in bo ob tako naglem razvoju še močnejše preprečevala strnjevanje večjih in zemljiških

kompleksov, ki so in bodo edino le sposobni za strojno obdelavo.

Izraba kmetijskih površin družbenega in privatnega sektorja

Z naglim razvojem neagrarnih panog, posebno še z naglim napredovanjem urbanizacije se je v nižinskih predelih pospešil proces deagrarizacije, v gorskih področjih pa sledimo dokaj hitremu odtekanju prebivalstva. Tesno z vsemi temi dogajanja je povezana socializacija kmetijstva, ki naglo ustvarja večja socialistična gospodarstva. Kljub nekaterim skupnim potezam posameznih področij ali upravnih enot je družbeni in ekonomski razvoj povzročil v različnih ali enakih področjih enake ali različne učinke, saj zasledimo v gorskem svetu drugačne rezultate naše razvojne poti, kakor pa v nižinskih predelih Slovenije. Vse hitrejša uvedba kmetijskih strojev je v mnogočem dvignila ravninskega kmeta nad hribovskim (mehanizacija, delna specializacija proizvodnje, večje možnosti zaslužka v neagrarnih panogah, bližina trga), poleg tega pa je tudi močnejše zajela socializacija in kooperacija ravninske kakor hribovske predele Slovenije.

Že v prejšnjem izvajanju, ko smo se naslonili le na obravnavo razporejenosti vseh (družbenih in privatnih) kmetijskih, gozdnih in nerodovitnih površin, so se izluščila nekatera ekstremna področja, kot so subpanonsko obrobje z upravnimi enotami Murska Sobota, Lendava, Ormož in dr.), katerih delež kmetijskih površin je enak ali pa celo večji od gozdnih, in tista področja (visokogorski svet) z ~~njenimi deli~~^{občinami}, Tolmin, Jesenice, Radovljica, katerih delež kmetijskih površin je izredno majhen. V nadaljnji obravnavi bi rad obdelal predvsem tri glavne točke:

- 1./ kolik delež površin posameznih upravnih enot pripada družbenemu in kolik delež privatnemu sektorju,
- 2./ kako so izrabljene kmetijske površine v Sloveniji (družbeni in privatni sektor skupaj),
- 3./ izrabljenost kmetijskih površin družbenega sektorja

Statistični podatki za leto 1964 kažejo, da obsega družbeni sektor (neorganizirani in organizirani) 591.069 ha ali 29,2% celotne površine, medtem ko je v privatni lasti 1.434.199 ha ali 70,8%. Družbeni sektor zajema torej manj kakor 1/3 celotne površine Slovenije. Od 591.069 ha družbenega sektorja odpade le 17,2% na kmetijske površine in kar 66,6% gozdne. Če primerjamo ta dva deleža kmetijskih površin z deležem privatnega sektorja, vidimo, da odpade v privatnem sektorju kar 56,3% na kmetijske in le 41,3% na gozdne površine. V primerjavi s celotno površino Slovenije odpade na kmetijske površine privatnega sektorja 39,7%, a na površine družbenega sektorja le 5,3%. Tudi delež družbenega gozda je manjši od privatnega, vendar je razlika med obsegom obeh površin dosti manjša, saj je družbeni sektor le za 9,8% ali 199.481 ha manjši od privatnega (tabela: Razmerje med privatnim in družbenim sektorjem po posameznih površinah v Sloveniji). Nerodovitno ozemlje obsega v družbenem sektorju 16,2%, v privatnem 2,4%. Tak o velik delež nerodovitega sveta v družbenem sektorju je popolnoma razumljiv, saj obsega le-ta vse skalne gore, vode, komunikacijske površine in večino pozidanih površin.

Razmerje med družbenim in privatnim sektorjem kakor tudi deleži posameznih kultur enega in drugega sektorja se iz področja ^{področja} precej razlikujejo. Kljub temu, da beleži družbeni sektor le 29,2% celotne površine, pa obsega v nekaterih ~~med~~ upravnih enotah precej večja ozemlja. (Postojna 46,8%, Tolmin 50,8%, Jesenice 50,4%, Radovljica 49,1%, Tržič 46,8%, Ravne na Koroškem 46,1% in Kočevje celo 77,1%) Družbeni sektor je torej največji prav v tistih občinah, katerih večina ozemlja obsega naša gorata in hribovska ali izrazito gozdna in planinska področja. V treh upravnih enotah odpade, kakor smo že omenili, velik del površja na nerodoviten svet, ki je skoraj izključno v družbeni lasti (Jesenice 48,1% ali 9.095 ha).

Nesmiselno bi bilo obravnavati posamezna razmerja med površinami posameznih področij ali upravnih enot ločeno, ampak moramo obdelati poleg razdeljenosti površja na kmetijske, gozdne in nerodovitne površine istočasno tudi izkoriščenost posameznih kmetijskih površin tako družbenega kakor privatnega sektorja.

Že uvodoma sem omenil, da tako pedološke kakor tudi

klimatske razmere v Sloveniji niso najbolj ugodne za kmetijsko izrabo. Vendar pa so v Sloveniji področja, kjer so naravne razmere za gojenje posameznih ali skupin kultur dokaj ali pa celo zelo ugodne (vinska trta, sadno drevje na gričevnatem primorskem ali subpanonskem ozemlju, hmelj v Celjski kotlini, krompir na suhih prodnih tleh Dravskega polja, nekatere vrtno rastline v Primorju). V celoti pa je ozemlje Slovenije mnogo bolj primerno za živinorejo kakor za poljedelstvo, saj obilo travnih in pašnih površin nudi dobro osnovo za obstoj in razvoj živinoreje.

Čeprav obsegajo kmetijske površine v Sloveniji 44,9% celotnega ozemlja in smo že ugodoma ugotovili, da je delež letnih razmeroma ugoden, nam podrobnejša analiza kmetijskih površin daje dokaj drugačno podobo. Trajne travne kulture (travnik, pašnik) zavzemajo kar 62% od celotne kmetijske površine Slovenije. Tako visok delež trajnih travnih površin nam kaže, da je dejansko obdelovalnih površin v Sloveniji razmeroma malo. Velik delež trajnih kultur daje prednost živinoreji, posebno če prištejemo k površinam trajnih travnih kultur še površine (4,8% od vseh kmetijskih površin Slovenije), ki so pod strukturotvornimi (pretežno lucerna, detelja) rastlinami, ki služijo le za krmo živini. Obseg ostalih rastlin, oziroma rastlinskih skupin je tako relativno kakor absolutno majhen. Od vseh kmetijskih površin odpadajo posamezne skupine rastlin naslednji deleži: ekstraktivne kulture (žitariče) 11% ali 100.653 ha, 2. intenzivne kulture (predvsem krompir in krompir) 10,5% ali 95.649 ha, 3. strukturotvorne (lucerna, detelja) 4,8% ali 43.722 ha, 4. trajne (sadovnjak, vinograd) 5,9% ali 53.145 ha in 5. ostale (predvsem industrijske in nekatere vrtno rastline) 5,8% ali 52.982 ha. Dobro je torej vidna poglobljena značilnost (mnogovrstnost posameznih kultur) našega kmetijstva. Če odštejemo posamezne vinogradniške in sadjarske predele, ter delno površine, porasle s hmeljem, v Savinski dolini (občina Žalec 17,6% ostalih kultur - pretežno hmelj) vidimo, da se nobena kultura ali skupina kultur ne goji v prevladujoči meri, ampak so skoraj vse kulturene rastline, ki so zastopane na celotnem površju Slovenije, (gledano po upravnih enotah) razporejene enakomerno. (Karta: delež kmetijskih površin na kmetijskih površinah, Tabela: Izraba kmetijskih površin po upravnih enotah SRS). Kakor je razvidno iz karte in tabelarične priloge, so skupine posameznih kultur zastopane prav v vseh upravnih enotah in torej jasno v celi Sloveniji. A vendar se ne gojijo vsi sadeži v enakem razmerju, temveč zavzemajo določene kulture v nekaterih področjih Slovenije

prevladujoči delež.

1./ Ekstraktivne kulture (žitarice) zavzemajo v vseh upravnih enotah določen delež površin. Vendar so razlike posameznih deležev letnih med občinami, ki ležijo v prirodno bistveno drugačnih razmerah, velike. Tako zavzemajo ekstraktivne kulture občin subpanonskega področja celo preko 30% površin (Murska Sobota 34,5%) in obratno izredno majhen delež v občinah, katerih teritorij obsegajo naš visoko gorski svet. (Tolmin 0,5%).

2./ Intenzivne kulture (predvsem krompir, koruza) se pridelujejo v naši deželi dokaj enakomerno. Več se jih goji predvsem na Dravskem polju (občina Ptuj 20,5%), dalje na nizkih predelih Brežiško-krške kotline (občina Brežice 22,8%) in seveda v večji meri tudi v Prekmurju (občina Lendava 21,1%). Opozoriti pa je treba, da poleg krompirja in koruze ter nekaterih drugih rastlin spadajo v grupo intenzivnih kultur tudi pesa in korenje, katerih pridelok se večinoma uporablja za krmo živali.

3./ Pod skupino strukturotvornih rastlin razumemo površine, ki so posejane z deteljo in lucerno ter še nekaterimi drugimi krmnimi rastlinami. Njihov delež na kmetijskih površinah je v vseh upravnih enotah skoraj enak, manj ga je le v upravnih občinah Tolmin 0,7%, Jesenice 1,4%, Ajdovščina 0,9%.

4./ Za razširjenost trajnih kultur (sadovnjak, vinograd) so odločujoče predvsem naravne razmere. Zato se tudi njihovi deleži v posameznih občinah iz področja v področje bistveno spreminjajo. Tako zasledimo na eni strani izredno nizek delež trajnih kultur v tistih upravnih enotah, ki s svojim ozemljem posegajo v naš visoko gorski ali hribovski svet (Tolmin 0,1%, Jesenice 1%, Radovljica 1,4%, Idrija 0,4%, idr.), na drugi pa obsegajo trajne kulture na našem Primorju in subpanonskem obrobju dokaj velike površine (Izola 27,7%, Gornja Radgona 14%, Maribor 19,9%, Ormož 15,7%, itd.).

5./ Zaradi pomanjkljivosti statističnih podatkov za l. 1964 so v grupo ostale rastline zajete predvsem vrbine in industrijske rastline. Pri površnem pregledu tabele: Izraba kmetijskih površin po upravnih občinah SRS, opazimo, da izstopajo nekatere upravne

enote, katerih delež "ostalih kultur" je razmeroma visok (Izola 23,8%, Piran 28,3%, Žalec 17,6%, Slovenj Gradec 11,4%). V primorskih občinah moramo pripisati tako velik delež ostalih kultur od celotne kmetijske površine predvsem veliki razširjenosti vrtnin. V Primorju je namreč vrtnarstvo kot posebna gospodarska panoga že najmočnejše razširjeno, saj pomeni gojenje najrazličnejših vrtnih sadežev poglavitno gospodarsko panogo tamkajšnjega kmetijstva. V občinah Žalec in Slovenj Gradec pa je odstotek ostalih kultur večji predvsem na račun površin, ki so zasajene s hmeljem, saj je Savinjska dolina poglavitni predel slovenskega hmeljarstva.

Večina površja Slovenije je neprimerna ali bolje rečeno ne dovolj dobra za obdelovalne površine. (visoke gore, velike strmine, osojna lega, prevelika namočenost tal, itd.). Ravno tako tudi niso klimatske razmere povsod najbolj ugodne za poljedelstvo. Večina teh pomanjkljivosti, predvsem obilo vlage, pa so v prid travnim in pašnim površinam (v tabeli označene skupaj kot trajne travne kulture). Vsé zgoraj omenjeni faktorji se odražajo v razširjenosti travnikov in pašnikov v celotni Sloveniji in v njenih posameznih upravnih enotah. Površine, porasle s travniki in pašniki skoraj povsod presegajo 50% od vseh kmetijskih površin (Tolmin kot izrazita gorska občina celo 94,6%). Le nekatere občine, predvsem primorske, izkazujejo razmeroma majhne deleže trajnih travnih kultur. Zanimivo je, da je delež le-teh velik tudi v nekaterih občinah, ki zavzemajo pretežno ravninske predele Slovenije. Tu se pojavljajo v zadnjem času poleg naravnih pogojev še družbeni faktorji, ki v nižinskih in hribovskih predelih pospešujejo naraščanje travnih površin in to predvsem na račun zmanjševanja obdelovalne zemlje. Odtekanje delovne sile iz kmetijstva v druge gospodarske panoge, večanje travnih površin na račun njivskih in predvsem v višjih predelih zaraščanje le-teh z gozdom, je eden tistih problemov, kateremu bomo morali pri nadaljnjem načrtovanju našega kmetijstva in izrabe tal posvetiti vso pozornost.

Socializacija našega kmetijstva in nastajanje večjih socialističnih obratov je morala premagovati težave, ki jih v večini ostalih ekonomskih področjih niso poznali. Drobna zemljiška posest, zapletena zemljiška parcelacija, velika pomešanost kmečke posesti

in slaba mehanizacija so bile in so še ena izmed bistvenih težav, s katerimi se je moralo spoprijeti naše kmetijstvo. Nove oblike sodelovanja kmetijskih zadrug s privatnimi proizvajalci, in smotrnejše na ekonomski bazi sloneče delo socialističnih gospodarstev že daje nekatere pozitivne rezultate. Ena izmed večjih pomanjkljivosti pa je, da se že ni začelo razen v nekaterih manjših primerih uvajanje posameznih kultur ali njihovih skupin po komercialnih vidikih. (Tabela: Izraba kmetijskih površin družbenega sektorja v Sloveniji). Le nekatera večja družbena posestva so že prešla na ta način proizvodnje. Njihovi uspehi nam kažejo, da bi morali tudi v ostalem kmetijstvu, tako poljedelstvu kot živinoreji, približati kmetijsko proizvodnjo industrijskemu načinu. Kajti, če bomo prešli v kmetijstvu iz starega ponekod še čisto fevdalnega izkoriščanja zemlje (obilica majhnih parcel, pomešanost zemljiške razporeditve, gojenje skoraj vseh kultur, itd), na modernejšo kmetijsko proizvodnjo, bo postalo naše kmetijstvo ob uspešni modernizaciji rentabilno in obenem interesantno za kmečkega človeka, ki sedaj vse prehitro zapušča kmetijo in s tem posredno in neposredno zmanjšuje koristnost in vrednost velikokrat za kmetijstvo najugodnejših površin.

R a s t l i n s k a p r o d u k c i j a n a k m e t i j s k i h p o v r š i n a h

Da bi dobili popolnejšo sliko razlik med posameznimi področji, katerih obrisi so se že prikazali pri prejšnjih kartografskih prilogah, sem izdelal karto rastlinske produkcije kmetijskih površin Slovenije. Za prikazovanje rastlinske produkcije sem vzel kot pokazatelj žitne enote. Žitna enota je skupni imenovalec za posamezne hranilne vrednosti rastlin, to je eden izmed tistih pokazateljev, pri katerem je vprašanje primernosti in točnosti prikazovanja hranilnih enot posameznih rastlin po tabelarični vrednosti v žitnih enotah dokaj problematično. Obenem pa so za posamezne kulturne rastline problematični tudi sami po

drobni statistični podatki.

Pri karti: Rastlinske produkcije sem upošteval predvsem dva pokazatelja, delež rastlinske produkcije (število žitnih enot) na 1 ha kmetijske površine in delež rastlinske produkcije na 1 aktivnega kmečkega prebivalca. Iz izračunov podatkov za posamezne občine sem dobil šest skupin, kjer so upravne enote razvrščene takole:

1./ od 3,7-7,7 žitnih enot na 1 ha kmetijskih površin beležijo naslednje občine: Jesenice, Radovljica, Tržič, Tolmin, Idrija, Sežana, Postojna in Kočevje.

2./ od 7,8-11,8 žitnih enot na 1 ha imajo občine: Ajdovščina, Nova Gorica, Piran, Izola, Koper, Logatec, Cerknica, Črnomelj, Kamnik in Ravne na Koroškem.

3./ od 11,9-14,9 žitnih enot na 1 ha imajo občine: Škofja Loka, Ljubljana, Grosuplje, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Hrastnik, Laško, Šmarje pri Jelšah, Slovneska Bistrica, Velenje, Slovenj Gradec, Mozirje, Dravograd in Radlje ob Dravi.

4./ od 15-18 žitnih enot na 1 ha kmetijske površine odpade v občine: Vrhnika, Ribnica, Novo mesto, Videm-Krško, Sevnica, Celje, Šentjur pri Celju, Slovenske Konjice, Maribor, Ptuj in Gornja Radgona.

5./ od 18,1-22,1 žitnih enot na 1 ha kmetijske površine imajo občine: Kranj, Domžale, Litija, Metlika, Žalec, Brežice, Lenart, Ljutomer

6./med 22,2 žitnih enot na 1 ha obdelovalne površine pa imajo le upravne enote ~~in te so~~ Murska Sobota, Lendava, Ormož in Trebnje.

Prav tako se je pri obdelavi in izračunu podatkov rastlinske produkcije na 1 aktivnega kmečkega prebivalca izluščilo šest glavnih grup, ki zajemajo večje ali manjše število upravnih enot. Mislim, da bi bilo nesmiselno, naštevati posamezne občine, ampak se mi zdi potrebno, da podam primerjavo med rastlinsko produkcijo na ha kmetijske površine na eni strani in rastlinsko produkcijo na 1 aktivnega kmečkega prebivalca na drugi. Pri obeh pokazateljih so grupe razdeljene po zaporednih številkah

od 1 do 6, in to tako, da nam številka 1 predstavlja najmanjšo produkcijo in številka 6 največjo. Prva številka, pisana za imenom upravne enote, predstavlja rastlinsko produkcijo na ha kmetijske površine, druga pa rastlinsko produkcijo na 1 aktivnega kmečkega prebivalca. Če primerjamo ta dva pokazatelja po posameznih upravnih enotah, vidimo, da vlada v njih naslednje razmerje:

Občina:	produkcija na ha	na 1 aktivnega kmeč.preb.
Jesenice	1	4
Radovljica	1	5
Tržič	1	4
Tolmin	1	1
Idrija	1	1
Sežana	1	2
Postojna	1	2
Kočevje	1	3
Piran	2	2
Izola	2	1
Koper	2	2
Ilirska Bistrica	2	4
Ajdovščina	2	3
Nová Gorica	2	2
Logatec	2	5
Cerknica	2	4
Črnomelj	2	1
Kamnik	2	3
Ravne na Koroškem	2	4
Škofja Loka	3	4
Ljubljana	3	4
Grosuplje	3	2
Zagorje bb Savi	3	3
Trbovlje	3	5
Hrastnik	3	6
Laško	3	2
Šmarje pri Jelšah	3	1
Slovenska Bistrica	3	2
Velenje	3	2
Slovenj Gradec	3	2

Mozirje	3	2
Dravograd	3	2
Radlje ob Dravi	3	2
Vrhnika	4	5
Ribnica	4	5
Novo mesto	4	2
Videm-Krško	4	2
Sevnica	4	2
Celje	4	3
Šentjur pri Celju	4	1
Slovenske Konjice	4	2
Maribor	4	2
Ptuj	4	6
Gornja Radgona	4	1
Kranj	5	5
Domžale	5	4
Litija	5	4
Metlika	5	3
Žalec	5	3
Brežice	5	2
Lenart	5	1
Ljutomer	5	1
Trebnje	6	3
Ormož	6	5
Murska Sobota	6	1
Lendava	6	1

Kakož je razvidno iz posameznih številčnih primerjav, se le v nekaterih občinah ujema rastlinska produkcija na 1 ha kmetijskih površin s produkcijo na 1 aktivnega kmečkega prebivalca. Že primerjave indeksov produkcije na ha in na 1 aktivnega kmečkega prebivalca odkrivajo vse zapletenosti tako družbenih, kakor tudi naravnih faktorjev, ki se prepletajo na slovenskem ozemlju. Nizka ali visoka produkcija na ha kmetijskih površin je v veliki meri odraz neugodnih ali pa razmeroma ugodnih klimatskih, pedološko in na splošno vseh naravnih razmer. Prav tako se jasno odražajo sedanji družbeni procesi pri pokazatelju visoke ali nizke rastlinske produkcije na 1 aktivnega kmečkega prebivalca. Občine, ki izkazujejo že itak male deleže,

kmetijskih površin, posebno pa še majhne deleže obdelovalnih, kažejo predvsem zaradi neugodnih naravnih razmer majhno produkcijo, saj je produkcija in gojenje visoko hranilnih in produktivnih rastlin omejeno na minimum. Obratno pa občine, ki s svojim ozemljem obsegajo pretežno nižinske predele in posegajo že v subpanonsko področje, kjer so naravne razmere mnogo bolj ugodne za gojenje visoko hranilnih rastlin, kažejo tudi visoko produkcijo. Z naglim razvojem neagrarnih panog, s povečanjem industrializacije in s tem povezanim naglim odtekanjem kmečke delovne sile v druge poklice, se je, oziroma se še zmanjšuje obdelovalna in kmetijska površina. Toda večina ljudi, ki je zapustila "kmečki poklic", in jih naši statistični podatki beležijo drugod, še obdeluje in producira na svoji zemlji. Ti tako zvani polkmetje, katerih večji delež je predvsem v tistih občinah, kjer je bila in je še, potreba po delovni sili v neagrarnih poklicih največja, dvigujejo s svojo produkcijo na kmetijskih površinah delež same produkcije, in to tam, kjer bi pričakovali popolnoma drugačno stanje kot v resnici je. (Hrašnik 199 žitnih enot na 1 aktivnega kmečkega prebivalca). Obratno pa teritoriji, ki so bili in so še agrarno prenaseljeni in kjer so sicer naravni pogoji za gojenje visoko produktivnih rastlin ugodni, a je možnost zaposlitve v neagrarnih poklicih omejena, izkazujejo kljub visoki hektarski produkciji najnižjo produkcijo na posameznega aktivnega kmečkega prebivalca. ☞

Še enkrat naj poudarim, da je tako prikazana rastlinska produkcija za celotno Slovenijo izredno posplošena in nam more služiti le kot eden osnovnih pokazateljev, saj kaže že samo dejstvo, da je računana produkcija za celotno občino, mnoge nepravilnosti. Če bi hoteli dobiti, (in to je eden poglobitnih pogojev za nadaljnje uspešno načrtovanje) dejanske odnose med posameznimi področji, bi morali podrobno obdelati mnogo manjša področja kot so upravne enote in to ne samo iz enega ali dveh vidikov. Le, če bomo našli sredstva, za tako obdelavo podrobnejših podatkov, nam bo njihova kasnejša združitev, v mislih imam namreč združitev teritorijev zemljišč ali manjših prirodno in družbeno enakih področij, dala pravilnejšo sliko dejanskega stanja v Sloveniji in nam služila kot pravilno izhodišče za nadaljnje usmerjanje našega kmetijstva.

Z a k l j u č e k

Ob koncu naj le poudarim:

- 1./ da je v Sloveniji relativno majhen delež kmetijskih površin ugodnih za strojno obdelavo,
- 2./ da je v Sloveniji specializirano kmetijsko gospodarjenje šele na začetku ,
- 3./ da je zmanjševanje kmetijskih površin v Sloveniji v stalnem napredovanju.

Ob koncu naj naštejemo še nekaj najznačilnejših elementov, katere bomo morali pri nadaljnjem načrtovanju nujno upoštevati in jih tudi za večino Slovenije še raziskati.

- 1./ omejiti področja , primerna za socializacijo glede na prirodne pogoje,
- 2./ ugotoviti regionalno širjenje neagrarnih panog in urbanizacije glede na stopnjo preslojitve individualnih proizvajalcev,
- 3./ omejiti področja, kjer je lahko kmetijstvo edina panoga gospodarstva,
- 4./ omejiti področja, kjer je kmetijstvo kot gospodarska panoga le dodaten vir dohodkov,
- 5./ omejiti kmetijska področja, kjer prirodne, kakor tudi družbene značilnosti niso ugodne za kmetijsko dejavnost,
- 6./ raziskati vse družbene činitelje, ki pospešujejo odhajanje kmečkega človeka v neagrarne poklice,
- 7./ raziskati produktivnost čistih kmetijskih družbenih in privatnih obratov in produktivnost tako zvanih polkmečkih ali nekmečkih družin.

TABELA I. RAZMERNJE MED KMETIJSKIMI, GOZDNIMI IN NERODOVIT-
NIMI POVRŠINAMI PO UPRAVNIH OBČINAH SRS

Občina	kmetijskepovrš.		gozdne površine		nerodovitne p.		skupaj	
	absolutne	%	absol.	%	absolut.	%	absol.	%
Brežice	16471	61,4	8866	33,1	1468	5,5	26805	100
Celje	11073	48,3	10728	46,8	1146	4,9	22947	100
Krško	17014	49,4	15372	44,6	2081	6	34467	100
Laško	9353	37,4	14495	58,0	1146	4,6	24994	100
Mozirje	12528	24,7	30008	59,1	8215	16,2	50751	100
Sevnica	11361	38,8	16585	56,7	1316	4,5	29262	100
Konjice	9549	43,0	11816	53,2	865	3,8	22230	100
Šentjur pri Celju	13092	54,6	10196	42,5	685	2,9	23973	100
Šmarje pri Jelšah	21814	54,5	17054	42,6	1131	2,9	39999	100
Velenje	6937	38	10584	58	717	4	18238	100
Žalec	14737	42,2	18291	52,4	1889	5,4	34917	100
Ajdovščina	16513	46,9	16187	45,9	2541	7,2	35241	100
Idrija	17798	41,9	23172	54,5	1516	3,6	42486	100
Ilirska Bis- trica	20490	42,7	27092	56,5	390	0,8	47972	100
Izola	1977	70,2	593	21,1	247	8,7	2817	100
Koper	17879	65,9	7493	27,5	1778	6,6	27149	100
Nova Gorica	33235	55	24091	39,8	3142	5,2	60468	100
Piran	2972	66,8	801	18	679	15,2	4452	100
Postojna	20924	42,6	26790	49,2	1445	3,9	49159	100
Sežana	31462	44,9	37012	52,8	1630	2,3	70104	100
Tolmin	31312	33,3	41300	44	21312	22,7	93924	100
Cerknica	23025	47,7	23549	48,8	1680	3,5	48254	100
Črnomelj	22091	45,5	24658	50,7	1848	3,8	48597	100
Domžale	11902	49,6	11087	46,2	1009	4,2	23998	100
Grosuplje	20376	48,4	20380	48,4	1315	3,2	42071	100
Hrastnik	2485	42,2	3189	54,6	185	3,2	5857	100
Jesenice	6747	18	19056	50,9	11664	31,1	37467	100
Kamnik	10615	36,7	15519	53,6	2793	9,7	28927	100
Kočevje	26907	35,1	48400	63,2	1279	1,7	76586	100
Kranj	16047	35,4	25173	55,6	4060	9	45280	100
Litija	10751	32,8	20700	63,2	1311	4	32762	100

Ljubljana	44296	49	40625	45	5374	6	90295	100
Logatec	9970	45,9	11124	51,2	615	2,8	21709	100
Metlika	7212	66,5	3075	28,4	550	5,1	10837	100
Novo mesto	32184	42,4	40260	53,1	3448	4,5	75892	100
Radovljica	22006	34,3	32526	50,8	9539	14,9	64071	100
Ribnica	10942	42,8	13972	54,6	680	2,6	25594	100
Škofja Loka	15574	33,3	29600	63,3	1582	3,4	46756	100
Trbovlje	2036	35,6	3421	59,8	266	4,6	5723	100
Trebnje	13493	43,8	16169	52,4	1166	3,8	30828	100
Tržič	4033	26	10127	65,2	1380	8,8	15540	100
Vrhnika	7014	41,6	9004	53,4	857	5,1	16875	100
Zagorje ob Savi	5306	35,9	8882	60,1	583	4	14771	100
Dravograd	3761	35,8	6138	58,5	596	5,7	10495	100
Gornja Radgona	14443	68,9	5641	26,9	997	4,2	20981	100
Lenart	13860	67,9	5753	28,2	794	3,9	20407	100
Lendava	18314	71,9	5256	20,6	1905	7,5	25475	100
Ljutomer	12837	71,6	3981	22,2	1104	6,5	17922	100
Maribor	37565	50,9	32248	43,7	3979	5,4	73792	100
Murska Sobota	46041	66,7	19450	28,2	3487	5,1	68978	100
Ormož	13803	65,1	6195	29,2	1209	5,7	21207	100
Ptuj	41757	64,7	19214	29,9	3548	5,4	64519	100
Radlje ob Dravi	9427	27,2	24039	69,4	1166	3,4	34632	100
Ravne na Koroškem	6697	22,1	22663	74,6	1005	3,3	30365	100
Slovenj Gradec	9341	32,7	18638	65,2	616	2,1	28595	100
Slov.Bistrica	16812	45,6	18993	51,5	1064	2,9	36869	100

TABELA II. IZRABA KMETIJSKIH POVRŠIN PO UPRAVNIH OBČINAH SRS

Občina	ekstraktivne		intenzivne		strukturotv.		ostale		trajne		trajne travne		skupaj	
	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%
Celje	1214	10,9	1088	9,8	613	5,8	692	6,2	755	6,8	6711	60,5	11073	100
Brežice	2084	12,7	3751	22,8	869	5,3	684	4,2	1556	9,4	7527	45,6	16471	100
Krško	2202	12,9	2698	15,9	1239	7,3	893	5,2	1638	9,6	8344	49,1	17014	100
Laško	1068	11,4	786	8,4	510	5,5	443	4,7	317	3,4	6229	66,6	9353	100
Mozirje	1029	8,2	831	6,6	561	4,5	870	6,9	269	2,2	8968	71,6	12528	100
Sevnica	1495	13,2	1393	12,3	705	6,2	575	5,1	968	8,5	6225	54,7	11361	100
Sl.Konjice	992	10,4	1115	11,7	570	6,0	779	8,2	600	6,3	5493	57,4	9549	100
Šentjur pri Celju	1766	13,5	1285	9,8	554	4,4	504	3,8	474	3,6	8509	64,9	13092	100
Šmarje pri J.	2358	10,8	2978	13,7	982	4,5	1056	4,8	2104	9,6	12336	56,6	21814	100
Velenje	737	10,6	542	7,8	310	4,5	481	6,9	595	8,6	4272	61,6	6937	100
Žalec	1498	10,2	916	6,2	676	4,7	2616	17,6	849	5,8	8182	55,5	14737	100
Ajdovščina	166	1,0	1010	6,1	135	0,9	450	2,7	776	4,7	13976	84,6	16513	100
Idrija	642	3,6	543	3,1	499	2,8	445	2,5	65	0,4	15604	87,6	17798	100
Ilirska Bi- strica	609	3,0	1390	6,8	413	2,0	616	3,0	348	1,7	17114	83,5	20490	100
Izoka	71	3,5	87	4,4	204	10,3	471	23,8	545	27,7	599	30,3	1977	100
Koper	754	4,2	2125	11,9	1575	8,8	1853	10,4	1803	10,1	9769	54,6	17879	100
Nova Gorica	306	1,0	2501	7,5	541	1,6	689	2,1	2440	7,3	26758	80,5	33235	100
Piran	281	9,5	558	18,8	201	6,8	842	28,3	302	10,2	788	26,4	2972	100
Postojna	650	3,1	752	3,6	705	3,4	1130	5,4	282	1,4	17395	83,1	20914	100
Sežana	956	3,1	1376	4,4	1072	3,4	639	2,0	598	1,9	26821	85,2	31462	100
Tolmin	181	0,6	999	3,2	213	0,7	264	0,8	34	0,1	29621	94,6	31312	100

Cerknica	1022	4,4	1216	5,2	1051	4,5	978	4,2	329	1,7	18429	80,0	23025	100
Črnomelj	1633	7,4	1875	8,5	1613	7,3	664	3,0	1117	5,1	15189	68,7	22091	100
Domžale	2156	18,1	1344	11,3	1267	10,6	744	6,3	508	4,3	5883	49,4	11902	100
Grosuplje	2150	10,6	1794	8,8	2304	11,3	1558	7,6	303	1,5	12267	60,2	20376	100
Hrastnik	285	11,4	158	6,2	104	4,3	152	6,3	72	2,9	1714	68,9	2485	100
Jesenice	182	2,7	239	3,5	97	1,4	180	2,7	64	1,0	5985	88,5	6747	100
Kamnik	1428	13,5	665	6,3	664	6,3	496	4,7	337	3,2	7025	66,2	10615	100
Kočevje	412	1,6	538	2,0	615	2,3	1087	4,0	270	1,0	23985	89,1	26907	100
Kranj	3070	19,2	2197	13,7	1129	7,0	1351	8,4	1073	6,7	7227	45,0	16047	100
Litija	1148	10,7	1240	11,5	706	6,6	558	5,2	455	4,2	6644	61,8	10751	100
Ljubljana	4369	9,9	3370	7,6	2556	5,8	3702	8,4	1354	3,1	28945	65,4	44296	100
Logatec	448	4,9	409	4,6	284	2,8	662	6,6	94	1	8073	80,1	9970	100
Metlika	1096	15,2	856	11,7	485	6,7	662	9,2	585	8,2	3528	48,9	7212	100
Novo mesto	4810	14,9	4881	15,2	2345	7,3	2356	7,3	2455	7,6	15337	47,7	32184	100
Radovljica	811	3,7	856	3,9	550	2,5	398	1,8	298	1,4	19093	86,7	22006	100
Ribnica	553	5,1	835	7,6	830	7,6	310	2,8	298	2,7	8116	74,2	10942	100
Škofja Loka	1128	7,2	1022	6,6	564	3,6	907	5,8	422	2,7	11531	74,1	15574	100
Trbovlje	191	9,4	125	6,2	96	4,7	102	5,0	68	3,3	1454	71,4	2036	100
Trebnje	2468	18,3	2196	16,3	1063	7,9	1004	7,4	968	7,2	5794	42,9	13493	100
Tržič	118	2,9	105	2,6	100	2,5	117	2,9	225	5,6	3368	83,5	4033	100
Vrhnika	486	6,9	733	10,5	221	3,2	644	9,2	181	2,6	4749	67,6	7014	100
Zagorje ob S.	675	12,7	357	6,7	416	7,8	248	4,8	183	3,4	3427	64,6	5306	100
Dravograd	650	17,8	346	9,5	258	6,9	136	3,6	111	3,0	2260	60,1	3761	100
G.Radgona	2933	20,3	2005	13,9	661	4,6	1698	11,8	2029	14,0	5117	35,4	14443	100
Lenart	1907	13,8	1488	10,7	672	4,8	1044	7,6	2052	14,8	6697	48,3	13860	100

Lendava	4555	24,9	3862	21,1	490	2,8	1222	6,7	1001	5,5	7184	39,0	18314	100
Ljutomer	3244	25,7	2102	16,4	494 775	6,0	1297	10,1	1434	11,2	3985	30,6	12837	100
Maribor	4803	12,9	5372	14,3	1456	3,9	2351	6,3	7469	19,9	16114	42,7	37565	100
Mur.Sobota	15897	34,5	9136	19,8	2827	6,1	2844	6,3	1482	3,2	13855	30,1	46041	100
Ormož	2439	17,7	2972	21,5	782	5,7	1415	10,3	2173	15,7	4022	29,1	13803	100
Ptuj	6957	16,7	8577	20,5	1562	3,7	2211	6,0	3723	8,9	1872	44,2	41757	100
Radlje/Dravi	1133	12,0	981	10,4	362	3,8	774	8,2	302	3,2	5875	62,4	9427	100
Slovenj Gradec	1210	13,0	748	8,0	445	4,8	1066	11,4	359	3,8	5513	59,0	9341	100
Ravne na K.	766	11,4	466	7,0	586	8,8	473	7,1	181	2,7	4225	63,0	6697	100
Sl.Bistrica	2461	14,6	1859	11,1	639	3,8	579	3,4	1852	11,0	9422	56,1	16812	100

OPOMBA: Tabela izdelana po podatkih Zavoda za statistiko SRS iz leta 1964.

TABELA III. RAZMERJE MED KMETIJSKIMI, GOZDNIMI IN NERODOVITNIMI POVRŠINAMI

O B Č I N A	D R U Ź B E N I						P R I V A T N I									
	abs.	%	kmet. a bs.	%	gozd abs.	%	nerodov. abs.	%	abs.	%	kmet. abs.	%	gozd abs.	%	nerodov. abs.	%
Brežice	5944	18,8	1684	33,4	2410	47,8	950	18,8	21761	81,2	14787	67,9	6456	29,7	518	2,4
Celje	3428	14,9	928	27,0	1765	51,5	735	21,5	19534	85,1	10160	52,0	8963	45,9	411	2,1
Krško	4627	13,4	1000	21,6	2592	56,0	1035	22,4	29840	86,6	16014	53,7	12780	42,8	1046	3,5
Laško	4426	17,8	327	7,4	3380	76,4	719	16,2	20568	82,2	9026	43,9	11115	54,0	427	2,1
Mozirje	19866	39,1	470	2,4	12330	62,1	7066	35,5	30885	60,9	12058	39,0	17678	57,2	1149	3,8
Sevnica	4431	15,1	568	12,8	2912	65,7	951	21,5	24831	84,9	10793	43,5	13673	55,1	365	1,4
Sl.Konjice	4984	20,4	656	13,2	3774	75,7	554	11,1	17246	77,6	8893	51,6	8042	46,6	311	1,8
Šentjur	3096	12,9	822	26,6	2047	66,1	227	7,3	20877	87,1	12270	58,8	8149	39,0	458	2,2
Šmarje	7123	17,8	678	9,5	5753	80,8	692	9,7	32876	82,2	21136	64,3	11301	34,4	439	1,3
Velenje	3526	19,3	586	16,6	2483	70,4	457	13,0	14712 14712	80,7	6351	43,2	8101	55,1	260	1,7
Žalec	6584	18,9	2602	39,5	2649	40,2	1333	20,3	28333	81,1	12135	42,8	15642	55,2	556	2,0
Ajdovščina	8774	24,9	1003	11,4	6703	76,4	1068	12,2	26467	75,1	15510	58,6	9484	35,8	1473	5,6
Idrija	8540	20,1	194	2,3	7638	89,4	708	8,3	33946	79,9	17604	51,9	15534	45,8	808	2,3
Ilirska Bistrica	18129	37,8	2383	13,1	15746	86,9	-	-	29843	62,2	18107	60,8	11346	38,0	390	1,2
Izola	266	9,4	236	88,7	4	1,5	26	9,8	2551	90,6	1741	68,2	589	23,1	221	8,7
Koper	4047	14,9	1276	31,5	2748	67,9	23	0,6	23102	85,1	16602	71,9	4745	20,5	1755	7,6
Nova Gorica	12802	21,2	1679	13,1	9893	77,3	1230	9,6	47666	78,8	31556	66,2	14198	29,8	1912	4,0
Piran	580	13,0	346	59,7	196	33,8	38	6,5	3872	87,0	2626	67,8	605	15,6	641	16,6
Postojna	23012	46,8	4015	17,4	17747	77,2	1250	5,4	26147	53,2	16909	64,7	9043	34,6	195	0,7
Seža na	22325	31,8	1401	6,3	20551	92,1	373	1,6	47779	68,2	30061	62,9	16461	34,5	1257	2,6

Tolmin	47664	50,8	4502	9,4	23862	50,0	19300	40,6	46243	49,2	26793	57,9	17438	37,7	2012	4,4
Cerknica	12605	26,1	1800	14,3	9422	74,7	1383	11,0	35649	73,9	21225	59,5	14127	39,6	297	0,9
Črnomelj	10426	21,6	1136	10,9	7967	76,4	1323	12,7	38171	78,4	20955	54,9	16691	43,7	525	1,4
Domžale	4287	17,9	1566	36,5	1980	46,3	741	17,2	19711	82,1	10336	52,4	9107	46,2	268	1,4
Grosuplje	5520	13,1	2157	39,1	2394	43,4	969	17,5	36551	86,9	18219	49,8	17986	49,2	346	1,0
Hrastnik	1379	23,6	89	6,5	1147	83,2	143	10,3	4464	76,4	2380	53,3	2042	45,7	42	1,0
Jesenice	18897	50,4	355	1,9	9447	50,0	9095	48,1	18570	49,6	6392	34,4	9609	51,7	2569	13,9
Kamnik	8539	29,5	429	5,0	5449	63,8	2661	31,2	20388	70,5	10186	50,0	10070	49,4	132	0,6
Kočevje	59019	77,1	15360	26,0	42729	72,4	930	1,6	17567	22,9	11547	65,7	5671	32,3	349	2,0
Kranj	17522	38,7	2427	13,9	11389	65,0	3706	21,1	27758	61,3	13620	49,1	13784	49,7	354	1,2
Litija	6190	18,9	524	8,5	4670	75,4	996	16,1	26572	81,1	10227	38,5	16030	60,3	315	1,2
Ljubljana	17799	19,7	5998	42,3	4264 7524	42,3	4267	24,0	72494	80,3	38288	52,8	33091	45,6	1105	1,6
Logatec	4444	20,5	487	11,0	3470	78,1	487	10,9	17265	79,5	9483	54,9	7654	44,3	128	0,8
Metlika	1312	12,1	410	31,3	450	34,3	452	34,4	9525	87,9	6802	71,4	2625	27,6	98	1,0
Novo mesto	23828	31,4	1949	8,2	19785	83,0	2094	8,8	52064	68,6	30235	58,1	20475	39,3	1354	2,6
Radovljica	31436	49,1	2450	7,8	19918	63,4	9068	28,8	32635	50,9	19556	59,9	12608	38,6	471	1,5
Ribnica	6096	23,8	492	8,1	5205	85,4	399	6,5	19498	76,2	10450	53,6	8767	45,0	281	1,4
Škofja Loka	6924	14,8	844	12,2	5822	84,1	258	3,7	39832	85,2	14730	37,0	23778	59,7	1324	3,3
Trbovlje	1415	24,7	411	29,1	851	60,1	153	10,8	4308	75,3	1625	37,7	2570	59,7	113	2,6
Trebnje	5828	18,9	564	9,7	4638	79,6	626	10,7	25000	81,1	12929	51,7	11531	46,1	540	2,2
Tržič	7269	46,8	440	6,1	5598	77,0	1231	16,9	8271	53,2	3593	43,4	4529	54,8	149	1,8
Vrhnika	5541	32,8	874	15,8	3890	70,2	777	14,0	11334	67,2	6140	54,2	5114	45,1	80	0,7
Zagorje	1831	12,4	94	5,1	1320	72,1	417	22,8	12940	87,6	7562 5212	58,4 40,3	7562	58,4	166	2,3
Dravograd	2424	23,1	280	11,6	1696	70,0	448	18,4	8071	76,9	3481	43,1	4442	55,0	148	1,9
G.Radgona	5777	27,5	3860	66,8	1735	30,0	182	3,2	15204	72,5	10583	69,6	3806	25,0	815	5,4

Lenart	3340	16,4	1878	56,2	950	28,4	512	15,4	17067	83,6	11982	70,2	4803	28,1	282	1,7
Ljutomer	3212	17,9	1948	60,6	577	18,0	687	21,4	14710	82,1	10889	74,0	3404	23,1	417	2,9
Lendava	7574	29,7	1678	22,3	4775	63,0	1112	14,7	17901	70,3	16627	92,9	481	2,7	793	4,4
Maribor	26052	35,3	8681	33,3	14151	54,3	3220	12,4	47740	64,7	28884	60,5	18097	37,9	759	1,6
Murska Sobota	8990	13,0	3392	37,7	3611	40,2	1987	22,1	59988	87,0	42649	71,1	15839	26,4	1500	2,5
Ormož	5051	23,8	2276	45,1	1822	36,1	953	18,8	16156	76,2	11527	71,3	4373	27,1	256	1,6
Ptuj	12432	19,3	5167	41,6	4579	36,8	2686	21,6	52087	80,7	36590	70,2	14635	28,1	862	1,7
Radlje ob D.	12337	35,6	844	6,8	10487	85,0	1006	8,2	22295	64,4	8583	38,5	13552	60,8	160	0,7
Ravne na K.	14011	46,1	1213	8,7	12255	87,5	543	3,8	16350	53,9	5484	33,5	10408	63,6	468	2,9
Sl.Gradec	8847	30,9	795	9,0	7642	86,4	410	4,6	19748	69,1	8546	43,3	10996	55,7	206	1,0
Sl.Bistrica	9641	26,1	1569	16,3	7289	75,6	783	8,1	27228	73,9	15243	56,0	11704	43,0	281	1,0

TABELA IV. Izraba kmetijskih površin družbenega sektorja (Po upravnih občinah).

Občina	ekstraktivne		intenzivne		strukturativne		ostale		trajne		trajne travne		skupaj	
	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%	absol.	%
Celje	85	9,2	41	4,4	57	6,1	122	13,1	59	6,4	564	60,8	928	100
Brežice	134	8,0	87	5,2	91	5,4	25	1,5	85	4,9	1264	75,0	1684	100
Krško	269	26,9	63	6,3	248	24,8	51	5,1	146	14,6	223	22,3	1000	100
Laško	36	11,0	24	7,3	61	18,7	14	4,3	19	5,8	173	52,9	327	100
Mozirje	24	5,1	34	7,2	71	15,1	45	9,6	12	2,6	284	60,4	470	100
Sevnica	54	9,5	47	8,2	102	18,0	48	8,5	89	15,7	228	40,1	568	100
Sl. Konjice	35	5,3	25	3,8	30	4,6	28	4,3	160	24,4	378	57,6	656	100
Šentjur pri C.	35	4,3	28	3,4	123	15,0	29	4,5	47	5,7	560	68,1	822	100
Šmarje pri J.	21	3,1	86	12,7	35	5,2	29	4,3	156	23,0	351	51,8	678	100
Velenje	10	1,7	31	5,3	66	11,3	35	6,0	47	8,0	397	67,7	586	100
Žalec	278	10,7	45	1,7	282	10,8	692	26,6	182	7,0	1123	43,2	2602	100
Ajdovščina	-	0	-	0	57	5,7	7	0,7	64	6,4	875	87,2	1003 [*]	100
Idrija	-	0	4	2,1	3	1,5	-	0	-	0	187	96,4	194	100
Ilirska Bistrica	-	0	-	0	89	3,7	86	3,6	103	4,3	2105	88,4	2383	100
Izola	5	2,2	29	12,3	14	5,9	12	5,1	168	71,2	8	3,4	236 [*]	100
Koper	26	2,1	296	23,2	135	10,6	2	0,2	429	33,6	388	30,3	1276	100
Nova Gorica	6	0,3	27	1,6	261	15,5	21	1,3	519	30,9	845	50,4	1679	100
Piran	64	18,5	82	23,7	61	17,6	31	9,0	56	16,2	52	15,0	346	100
Postojna	140	3,5	76	1,9	527	13,1	-	0	-	0	3272	81,5	4015	100
Sežana	15	1,1	14	1,1	96	6,9	-	0	40	2,9	1236	88,0	1401	100
Tolmin	-	0	1	0	4	0,1	-	0	5	0,1	4492	99,8	4502	100
Cerknica	82	4,6	90	5,0	119	6,6	-	0	2	0,1	1507	83,7	1800	100

Črnomelj	62	5,5	5	0,4	107	9,4	21	1,8	24	2,1	917	80,8	1136	100
Domžale	695	44,4	38	2,4	314	20,1	92,	5,9	11	0,7	416	26,5	1566	100
Grosuplje	326	15,1	57	2,6	363	16,8	33	1,5	109	5,1	1269	58,9	2157	100
Hrastnik	-	0	-	0	5	5,6	-	0	27	30,3	57	64,1	89	100
Jesenice	-	0	-	0	102	28,7	-	0	-	0	253	71,3	355	100
Kamnik	223	52,0	5	1,2	16	3,7	34	7,9	22	5,1	129	30,1	429	100
Kočevje	1570	10,2	1383	9,0	2104	13,7	-	0	1434	9,3	8869	57,8	15360	100
Kranj	609	25,1	296	12,2	341	14,1	56	2,3	50	2,1	1057	44,2	2427	100
Litija	15	2,9	25	4,8	76	14,4	-	0	99	18,9	309	59,0	524	100
Ljubljana	797	13,3	73	1,2	638	10,6	44	0,7	77	1,3	4369	72,9	5998	100
Logatec	10	2,1	-	0	45	9,2	-	0	-	0	432	88,7	487	100
Metlika	121	29,5	10	2,4	171	41,7	15	3,7	24	5,9	69	16,8	410	100
Novo mesto	258	13,2	85	4,4	370	19,0	58	3,0	59	3,0	1119	57,4	1949	100
Radovljica	324	13,2	291	11,9	370	15,1	-	0	254	10,4	1211	49,4	2450	100
Trebnje	76	13,5	86	15,2	41	7,3	-	0	-	0	361	64,0	564	100
Ribnica	17	3,5	1	0,2	47	9,6	-	0	-	0	427	86,7	492	100
Škofja Loka	98	11,7	36	4,3	37	4,4	10	1,1	2	0,1	661	78,4	844	100
Trbovlje	-	0	-	0	24	5,8	-	0	5	1,3	382	92,9	411	100
Tržič	20	4,5	52	11,8	13	2,9	-	0	9	2,0	346	78,8	440	100
Vrhnika	69	7,9	-	0	113	12,9	-	0	-	0	692	79,2	874	100
Zagorje	-	0	-	0	-	0	-	0	44	46,8	50	53,2	94	100
Dravograd	37	13,2	41	14,8	37	13,2	20	7,1	14	5,0	131	46,9	280	100
G.Radgona	624	16,2	248	6,4	794	20,6	5	0,1	843	21,8	1346	34,9	3860	100
Lenart	83	4,4	150	8,0	125	6,7	3	0,2	276	14,7	1241	66,0	1878	100
Lendava	338	20,0	295	17,5	280	16,6	48	2,8	56	3,3	670	39,8	1687	100
Ljutomer	363	18,6	150	7,7	302	15,6	46	2,4	557	28,6	530	27,1	1948	100

Maribor	801	9,2	389	4,5	875	10,1	229	2,6	2431	28,0	3956	45,6	8681	100
M.Sobota	917	27,0	617	18,2	870	25,6	6	0,2	93	2,7	889	26,3	3392	100
Ormož	326	14,3	139	6,1	266	11,7	108	4,7	840	36,9	597	26,3	2276	100
Ptuj	787	15,2	409	7,9	749	14,5	219	4,2	784	15,2	2219	43,0	5167	100
Redlje ob D.	113	13,2	42	5,0	155	18,4	79	9,4	46	5,4	409	48,6	844	100
Ravne na K.	92	7,6	102	8,4	121	10,0	104	8,6	112	9,2	682	56,2	1213	100
Sl.Gradec	59	7,4	44	5,5	125	15,7	53	6,7	35	4,4	479	60,3	795	100
Sl.Bistrica	135	8,6	74	4,7	145	9,2	28	1,9	176	11,2	1011	64,4	1569	100

TABELA V. RASTLINSKA PRODUKCIJA KMETIJSKIH POVRŠIN

OBCINA	Rastlinska produkcija na 1 ha kmet.površine	Rastlin.produkcija na 1 aktivnega kmeč.preb.
Brežice-	18,6	46,6
Celje	17,2	52,7
Krško	17,0	42,7
Sl.Konjice	15,1	40,3
Šentjur pri Celju	16,3	35,8
Šmarje pri Jelšah	14,0	27,4
Laško	13,6	44,2
Mozirje	12,6	46,8
Sevnica	15,3	41,7
Velenje	14,7	40,1
Žalec	19,8	50,9
Ajdovščina	11,0	59,3
Idrija	6,7	37,4
Ilirska Bistrica	10,3	78,1
Izola	7,8	39,5
Koper	9,9	45,2
Nova Gorica	11,1	48,6
Piran	11,1	46,4
Postojna	5,4	40,2
Sežana	7,1	46,6
Tolmin	4,8	31,4
Cerknica	8,9	72,0
Črnomelj	9,3	36,3
Domžale	19,2	74,6
Grosuplje	14,2	48,1
Hrastnik	14,2	199,0
Jesenice	5,3	72,9
Kamnik	10,2	54,6
Kočevje	3,7	53,9
Kranj	18,4	99,5
Litija	18,2	60,7
Ljubljana	13,4	72,9
Logatec	11,6	87,7
Metlika	21,0	59,3

	ŽE	ŽE
Novo mesto	16,7	42,2
Radovljica	7,2	102,0
Ribnica	17,3	83,1
Skofja Loka	13,2	65,5
Trbovlje	12,3	106,8
Trebnje	23,5	59,3
Tržič	6,6	72,9
Vrhnika	16,5	107,4
Zagorje	13,8	58,6
Dravograd	13,2	41,0
G.Radgona	15,1	28,9 КЕНЯКК
Lenart	18,7	35,6
Lendava	25,1	36,4
Ljutomer	19,3	36,4
Maribor	16,5	47,4
M.Sobota	24,5	39,2
Ormož	44,5	83,1
Ptuj	15,1	288,3
Radlje ob Dravi	12,2	42,3
Ravne na Koroškem	11,6	71,4
Sl.Gradec	12,5	44,0
Sl.Bistrica	14,9	44,1